

SOCIETAT

MANEL LLADÓ I MAS FUNDADOR D'AUTOESCOLES, EXPRESIDENT DE LA PENYA DOBLE SET I ACTIVISTA ESPORTIU I POLÍTIC DE SALT

«Tinc una espina clavada amb Salt»

Manel Lladó ha estat fundador de l'Autoescola APSA i un personatge cabdal per a la independència de Salt i del futbol gironí: mentre era president del Salt va ser membre de la junta del Girona i va impulsar la construcció del nou camp. Va presidir la Penya Doble-7

23/05/10 02:00 - [SALVADOR GARCIA-ARBÓS](#)

Fem l'entrevista a casa seva a Girona, envoltat de familiars: Angelina Aliu, l'esposa; Anna, la filla gran, i el seu gendre Manuel. I un altre, en Manel, que és el fotògraf d'El Punt i l'autor de les fotos d'aquestes dues planes. Parlem de Salt, de la mala imatge de Salt, a propòsit del terrible i terrible comitè revolucionari que va actuar despietadament per diferents municipis gironins en la Guerra Civil.

«Salt era molt maco i pel Ter hi baixava més aigua que no pas ara... El comitè va fer molts de disbarats... Horrible. Van matar-hi molta gent: vuit i deu els rojos; els nacionals, trenta-sis. Refer-se va costar; les famílies amb algú que havia marxat a França o que els 'nacionals' havien afusellat els tenien fixats i els podien fer la vida impossible. A Salt hi havia molta misèria i va durar molts anys.»

–Però no hi havia fàbriques?

«La Gasol, la Coma i Cros i de seguida van venir molts pagesos. Els que es van mantenir més bé van ser pagesos.»

–I vós que va fer?

«Moltes coses: primer, de mecànic de cotxes, i, després, de fuster; bé, d'ebenista amb un meu oncle. Saps la fusteria del costat del Bistrot? Són parents nostres.»

–La del costat de Cromats Ensesa? Al malaguanyat Teatre Odeon?

«Sí. El meu oncle és l'Ensesa i el pare d'en Joan era un germà del meu oncle. Vam agafar l'Odeon conjuntament i el vam partir amb un tempanell... Ja saps que a la volta del taller, on hi ha l'escenari, hi passa per sobre el carrer del Seminari?»

–Anàveu a treballar a l'Odeon, des de Salt?

«Sí. Tenia una vespa amb sidecar per anar de Salt a Girona i entrava i sortia pel carrer Nou, que era de dos sentits. Feia d'ebenista i em vaig especialitzar en botigues, com ara a Can Puig Giralt...»

–M'intriga saber com va arribar a fer de professor d'autoescola?

«M'havia tret el títol de conduir, i a estones perdudes vaig treure'm el títol d'autoescola. Em vaig fer amic d'un senyor a qui vaig fer la fusteria... Vaig demanar al meu pare que, com que em cuidava de l'ebenisteria, volia guanyar més calés. En necessitava per mantenir la família; pensa que, a més de fuster, durant dos o tres anys, vaig dur un conjunt a cantar cada nit d'estiu: a l'Estartit o a Llafranc.»

–Recordeu el grup?

«Sabenc y sus muchachos. És el que es va casar amb la noia de Can Lux.»

–I vau plegar d'ebenista.

«Quan li vaig dir que volia cobrar més em va dir que sí, però... I ja ho saps..., res. I els vaig dir, dilluns plego, em veig capaç de guanyar més diners que aquí. I vam muntar l'Autoescola Mallorquí, érem dos socis. No em vaig embolicar amb res que més que amb autoescoles.»

–I va venir l'Autoescola APSA.

«És una unió d'autoescoles que surt el 1965 o 1966, quan ens vam fusionar professors d'autoescoles de tota la província. Per això ens vam dir Autoescuela Provincial, APSA. Vam ser els primers de tenir un cotxe adaptat perquè els minusvàlids es poguessin treure el carnet.»

–APSA encara continua.

«Vaig plegar per diferències amb els socis i vam muntar l'Autoescola Estel, amb tres treballadors bons. I després, amb el meu fill gran, vaig muntar l'Autoescola Lladó, a sobre a Can Machuca. Ara la porta en Jordi.»

–De tota la gent a qui va ensenyar a conduir, n'hi ha algun que destacaríeu?

«Si et dic que en van passar 10.000, em puc quedar curt... De famós et diria en Fita; dos germans de Manolo Escobar; alguns germans Nadal, molts germans Maristes i canonges de la Catedral, sobretot el doctor Cocs. D'en Fita, en tinc un bon record, perquè gràcies al cotxe va guanyar molta independència; no me li volien donar el carnet; però allà a la pujada de la catedral vaig sortir del cotxe i ell els va demostrar que és un gran conductor; ara els minusvàlids ja no tenen aquest problema.»

–Qui condueix millor?

«Condueixen més bé els homes i són més decidits per aprendre'n. Per la teòrica les dones són més trempades.»

Manel Lladó i Mas fotografiat pel seu fill. Foto: MANEL LLADÓ I ALIU.

Canals relacionats

[Canal: Entrevistes](#)

Notícies de ...

[Salt](#) [Castellfollit de la Roca](#) [Sarrià de Ter](#) [Montagut i Oix](#) [Girona](#) [L'Escala](#) [Lladó](#)

L'ANTIC FUTBOL DE REGIONAL

Tothom volia guanyar el Salt. Fins i tot les dones anaven a cops de bossa; abans valia tot

LA PENYA DOBLE-7

Va ser treure-la d'allà per fer-hi la Generalitat que la Penya Doble-7 no ha esta mai més altra

LA INDEPENDÈNCIA DE SALT

Calia perquè els anys de Girona van ser d'abandó i en Quim Nadal ens va corgolar molt

–El cotxe de l'autoescola Lladó el recordo aparcat al carrer Joan Maragall?

–«A davant de la Penya Doble-7.»

–Em va saber greu que enderroquessin aquell bar; deu ser el darrer lloc del centre de Girona on es jugava bé a la botifarra.

–«Va ser treure'l d'allà per posar-hi la Generalitat i no ha estat mai més altre.»

–La penya també ha desaparegut?

–«Tenen algun equip de futbol, però sense un lloc de reunió, què vols fer-hi? Vaig treballar-hi molt i molt. És trist... Hi vaig conèixer molt fills, perquè tots em deien Papa...»

–Ara estic perdut.

–«A la penya vam acollir molta mainada de l'Hospici i vaig dedicar-hi molt de temps; fins i tot els fèiem Reis i Nadal.»

–Què era la Penya Doble-7 abans de ser el bar de la Ramona i d'en Josep Caravaca?

–«Era una penya d'amics. Van anar a la guerra i, quan van tornar, es van posar Penya Neurastènics. Saps que els van cridar i els van fer canviar el nom perquè el règim no el trobava adequat. I se'l van canviar per un altre nom absurd: Doble 7, que, com saps, en el joc del dòmino no existeix. La Penya, ara, és a les últimes; ja no és el que era, no s'ha fet res. Dúiem moltes categories i equips, jugàvem moltes competicions i havíem portat la mainada a jugar a molts llocs de l'estranger, a Alemanya i França. Mira: l'ànima de la penya eren el bar i la Ramona. La Ramona era molta Ramona i sabia portar molt bé la gent; era molt trempada.»

–Vau arribar a portar el Salt i la Penya Doble-7?

–«No. Primer el Salt i, després, la penya. Mentre era president del Salt, vaig fer el nou camp del Salt i també vaig ser de la junta del Girona, amb en Maurici durant i en Miquel Callís. Ho era per tenir tractes preferents, per ser com un filial, saps?»

–Com el veieu el Girona d'avui?

–«Veig que la cosa no marxa a l'hora...»

–M'explicàveu que vau fer el nou camp del Salt?

–«Vaig fundar el nou camp del Salt. En Pau Porta em va dir que, si el club aportava els terrenys i el 50 per cent de l'obra que es volgués fer, la federació hi posaria el 50% restant.»

–I no us va fallar?

–«I a Girona, en Manel Lloret, que era un personatge fantàstic, em va dir que tirés endavant i ens els van donar.»

–Qui va inaugurar el camp?

–«Els juvenils del Barça contra el Salt. Van guanyar ells per 2-1.»

–Em ve al cap una campanya que deia *El Salt, a primera regional*?

–«Vam pujar i teníem un equip a primera i un a segona regional.»

–Recordo com una fama especial del Salt.

–«No, però jugàvem amb ànim de...»

–De què?

–«Hi posàvem allò que se'n diu de dos rovells.»

–Per tant, sí que vau tenir algun altercat!?

–«De grossos a Montagut, l'Escala, la Celleria i Portbou. A Peralada també fotia por anar-hi a jugar. Tothom volia guanyar el Salt; la trifulca més grossa va ser a l'Escala. El president era en Ros, de la Confraria de Pescadors; es va portar molt bé.»

–Exactament què va passar?

–«Tot va començar quan van començar a insultar el porter, que era en Jordi, el meu noi gran. Els jugadors del Salt i jo el vam defensar.»

–Hi devia haver un motiu?

–«En Jordi ho parava tot i es van posar molt nerviosos. El partit ja era acabat i li fotien empentes, i un del Salt va apagar el cigar a la cara d'un aficionat de l'Escala. I va començar una batussa entre les dues aficions.»

–M'ho imagino i també puc assegurar que avui en farien un tema de diari ben gros i el vídeo ja voltaria per internet.

–«No et pots pas imaginar l'espetic. En Ros havia estrenat una jersei i li van estripar d'una estrebada. Va arribar la Guàrdia Civil i també van rebre; a un li van fer una queixalada.»

–Tot això que expliqueu és mol salvatge?

–«Fins i tot les dones anaven a cops de bossa; en aquella època valia tot. Però teníem un bon equip. Te'n podria explicar moltes. A Tossa de Mar tenia una escola de xòfers i patrocinava un equip. Un dia que vam anar a jugar a Castellfollit de la Roca...»

–Quants equips teníeu?

–«No era mai a casa.»

Ara intervé Angelina Aliu, la seva esposa:

«Marxava a quarts de set i tornava a les onze de la nit. I quan anaven a sopar amb el Doble-7, a la una de la matinada.»

I ara pren la paraula Manel Lladó i Aliu, el seu fill, autor de les fotos de l'entrevista:

«I tot i així, va tenir temps de fer set fills.»

Angelina Aliu li demana que parli d'un episodi a Montagut.

–«A Montagut perseguïen l'àrbitre pels carrers del poble. El volien escalfar. Vaig esperar l'àrbitre amb el cotxe, el vaig carregar i me'l vaig endur cap a casa. No vaig tocar mai cap àrbitre, els defensava i donava protecció dels meus i dels altres.»

–Quins jugadors destacaríeu del Salt?

–«En van sortir de molt bons: en Manel Carbó, en Dani Cabezas, en Siria, l'Emili Gispert [director general d'El Punt]; l'avi de l'Emili em va ajudar molt, perquè arreglava el camp. La màquina de segar gespa la vaig comprar de la meua butxaca...»

Angelina Aliu torna a l'atac:

«Va pagar tantes coses de la seva butxaca.... Valga'm Déu... A vegades la seva família semblaven els altres...»

–I encara us vau embolicar amb la comissió per a la independència de Salt.

–«Érem en Paulí, en Berga... Jo em vaig cuidar de posar en contacte en l'Heribert Barrera i en Jordi Pujol amb molts de la comissió, que eren socialistes. S'havia de fer perquè Girona ens havia absorbit i no ens donava res a canvi, malgrat que obtenia molts ingressos gràcies a les fàbriques de Salt i Sarrià de Ter. Girona ho tenia tot abandonat. Mentre vam ser de Girona, ni llums, ni carrers, ni pavelló, ni res de res. Els anys de Girona van ser d'abandó; els únics que van ajudar van ser les fàbriques.»

–Ni el 1979 no vau notar cap canvi, per petit que fos, amb la democràcia?

–«En Quim Nadal ens va cargolar molt, perquè Girona hi perdía molt. El canvi de Salt va venir amb en Sunyer.»

–Vau ser regidor.

–«Vaig ser tinent d'alcalde durant la gestora i durant els quatre primers anys d'en Sunyer, que vam fer un govern d'unitat. En les segones els regidors de CiU ja ens en vam anar a l'oposició.»

–Què ho fa que tanta gent de Salt acabi a Girona, treballant, vivint i fent-hi el negoci?

–«Perquè Salt ha deixat de ser el poble que tots havíem conegut i ha perdut la identitat. I vols que et digui una altra cosa? Tinc una espina clavada. Vaig treballar molt i molt; el que vaig fer per Salt va ser tan fort. I? Uns carden la llana i els altres se'n duen la fama. No em vaig moure per fer número, ho portava amb discreció... Al final, l'única ha estat la Iolanda Pineda, quan fa un parell d'anys va fer un acte de reconeixement als impulsors de la independència.»

Manel Lladó i Mas

Va néixer a Salt el 26 de novembre del 1930. És casat amb Angelina Aliu i Franquesa, amb qui han tingut 7 fills. Ha estat president del Salt i de la Penya Doble 7, de Girona. També ha estat de la junta del Girona amb Maurici Duran i amb Miquel Callís. Ha estat tinent d'alcalde a Salt, municipi del qual és un dels impulsors de la independència. La foto és del seu fill.

Darrera actualització (Dilluns, 24 de maig del 2010 08:32)

Manel Lladó i Mas fotografia pel seu fill. Foto: MANEL LLADÓ I ALIU.

Publicat a

[El Punt Comarques Gironines](#) 23-05-2010 Pàgina 6